

Q&A PROGRAMMA AANPAK STIKSTOF

Gebiedsgerichte aanpak

Wat is het belang van de Gebiedsgerichte Aanpak (GGA)?

- Rijk en provincie willen vermindering van emissies zo veel mogelijk op basis van vrijwilligheid. Op deze wijze wordt de kans ook kleiner dat er maatregelen opgelegd gaan worden. Provincie is zich bewust dat het lastig is de maatregelen in het gebied te ontwikkelen, zolang de opgave nog niet bekend is. Echter, er kan wel gezamenlijk gekeken worden welke opgaven en doelstellingen er zijn. En welke oplossingsrichtingen er zijn en wat daarvoor nodig is en hoeveel emissie er verminderd wordt. Dit kan in een samenwerking met de provincie en andere overheden. Is er een gedragen oplossing, dan kan de provincie dit ook gebruiken bij de finale uitwerking van de gebiedsagenda en eventueel instrumenten inzetten.
- Zodra de gebiedsagenda is vastgesteld waarin genoeg maatregelen zitten om instandhoudingsdoelstellingen te halen en uit GGA zijn oplossingen gekomen voor boeren rondom Natura 2000 gebieden kan de provincie vergunningen verlenen. Daardoor is de kans groter dat de rechtszekerheid op lange termijn geborgd is. Zo wordt voorkomen dat binnen enkele jaren na vergunningverlening aanpassingen op de bedrijfsvoering nodig worden.

Welke onderwerpen komen er terug in de GGA?

- Naast stikstof zijn dat in ieder geval
 - Natuur
 - Bodem en Water (waterkwaliteit en -kwantiteit, Kader Richtlijn Water (KRW))
 - Landbouw (landbouwvisie, kringlooplandbouw)
 - Bodemdaling (CO₂)
- Maar lokaal kunnen ook andere thema's spelen, zoals klimaatadaptatie, energietransitie en recreatie

Waarom moeten PAS-melders meewerken aan de GGA terwijl er nog geen zicht is op een vergunning?

- PAS-melders kunnen zeker meedoen en dat wordt ook aangeraden. Zowel de minister als de provincie heeft de ambitie situatie bij PAS-melders te legaliseren. Dat kan alleen als er elders vermindering van stikstofemissie is. Dat zal gezamenlijk in een gebied rondom N2000 gevonden moeten worden. Er moet niet lang gewacht worden met het treffen van maatregelen. Dus ook als de exacte opgaven nog niet bekend is, is het wel verstandig mee te praten in de GGA.

Vergunningen

Gaat de provincie handhaven bij PAS-melders?

- Een gebiedsgerichte aanpak vinden we belangrijk. Eerst moeten we komen tot stikstofruimte, aangezien bepaalde projecten al te lang in de pauzestand staan. Wat betreft de actieve handhaving: er moet eerst zicht op legalisatie zijn om akkoord te gaan met een gedoogbesluit. We moeten naar een deadline toewerken. De minister is als eerste aan zet om tot oplossingen te komen. Er zijn juridische en financiële oplossingen nodig van het Rijk.

Hoe wordt rechtsbescherming van boeren geregeld?

- De uitkomst van GGA en de afspraken die met boeren worden gemaakt worden vastgelegd in vergunningen. De provincie wil alleen vergunning verlenen als daarmee de rechtszekerheid van boeren voor langere termijn geborgd is, zodat er geen aanpassingen in de bedrijfsvoering nodig worden binnen enkele jaren na verlenen van de vergunning.

Gaat provincie latente ongebruikte ruimte afnemen?

Op dit moment is er geen beleid om de latente ruimte in te trekken.

Instrumentarium

Gaat de provincie actief boerenbedrijven opkopen? Of onteigenen?

- De provincie koopt alleen bedrijven op basis van vrijwilligheid op. We zijn ook bezig een bedrijfsverplaatsingsregeling op te zetten. Dit is in onze ogen een waardevolle aanvulling op de opkoopregeling en zal de effectiviteit van de regeling voor bedrijfsverplaatsers ten goede komen.
- De opgave wordt gezamenlijk met het gebied bepaald. De provincie kan daarbij een faciliterende rol spelen. Mocht het nodig zijn om gronden te verwerven om lokale doelstellingen te verwezenlijken, dan kan de provincie een faciliterende rol spelen bij de verwerving. Een actief grondbeleid is niet het voornemen van de provincie. Het is aan de grondeigenaar overigens te bepalen aan wie deze de grond verkoopt.

Hoe gaat de provincie om met (beleidsregels) extern salderen en verleasen?

- Alle provincies werken met extern salderen, Utrecht is de enige provincie die hier nog geen regeling voor heeft (althans voor het salderen met bedrijven met dier- of fosfaatrechten). Tot voor kort was het de bedoeling om het extern salderen alleen mogelijk te maken in combinatie met innovatie (dit betreft met name technische stalinnovaties). De gedachte hierachter was dat deze aanpak stimulerend werkt op verschooning en innovatie in de agrarische sector.
- Door recente gerechtelijke uitspraken is de inzet van emissie-arme stalsystemen onder druk gekomen, door de rechtbank worden vraagtekens gezet bij gerealiseerde stikstofreducties door stalinnovaties. Het is afwachten of deze uitspraken ook leiden tot wijziging van wet- en regelgeving. Tot het moment dat de Raad van State uitspraak doet in de hoger beroepen die inmiddels zijn ingesteld, blijven er vraagtekens over de houdbaarheid van vergunningen die zijn verleend op basis van de RAV-factoren. Daarom ligt het niet voor de hand op dit moment het extern salderen alleen op basis van innovatie mogelijk te maken. Het voornemen is om in elk geval voorlopig het extern salderen ook mogelijk te maken zonder de link met innovatie.

Wat is er bekend over stikstofemissies in Utrecht?

Is er wel een probleem?

- De achteruitgang van de natuur is van meer afhankelijk dan van de stikstofbelasting alleen. In alle stikstofgevoelige N2000 gebieden staat de natuur al jaren onder druk. Overbelasting met stikstof speelt met name in Botshol en Binnenveld, de huidige stikstofdepositie kent daar de grootste overschrijdingen van de Kritische Depositiewaarde. In de andere gebieden is dit in beperkte mate het geval.
- Per gebied worden de natuurdoelen in beeld gebracht. Dat is dit najaar bekend. Van alle gebieden is wel bekend of deze gevoelig zijn voor stikstofdepositie of niet. Er kan per natuurdoel vrij eenvoudig bepaald worden hoeveel stikstofdepositie het natuurtype kan hebben. De gebiedsgerichte aanpak (GGA) richt zich op de instandhoudingsdoelstellingen, en daarmee ook op andere factoren dan stikstof. Per gebied kan het belang van stikstofreductie dan ook verschillen.

Wordt er alleen naar stikstofemissie van boeren of ook naar andere bronnen gekeken?

- In Utrecht is 40% van de stikstofemissie afkomstig van de landbouw, 7% van wegverkeer, 4% van scheepvaart, 2% van industrie en 32% komt uit het buitenland. Er wordt ook naar andere emissiebronnen gekeken en daar worden maatregelen getroffen, maar het grootste effect zit bij veehouderijen. Daarom ligt daar de nadruk op van de provincie.

Is alle relevante data bekend?

- De kwalitatieve effecten zijn goed in beeld. Jaarlijks worden de gebieden bezocht. Of alle getroffen maatregelen binnen de gebieden voldoende zijn weten we minder goed. We zien dat er steeds meer stikstofminnende planten groeien in de N2000 gebieden. Mede op basis van de gebiedsopgaven gaat de provincie dit jaar natuurdoelanalyses doen om de extra maatregelen buiten de Natura 2000-gebieden in beeld te krijgen en daarmee ook de opgave te kunnen bepalen. Zodra die klaar zijn wordt bekend wat de opgave rondom de N2000 gebieden zijn. Dit is dus een combinatie van de lokale opgave, en bijdrage die de provincie moet leveren aan de landelijke doelstellingen. Net als elke andere provincie moet Utrecht daar een bijdrage aan leveren.

Op dit moment zijn er weer veel vragen over Aerius en de 25 km afkapprens. Hoe staat de provincie in dit dossier?

- Wij zijn ons ervan bewust dat er nog veel vragen zijn. Samen met het ministerie en IPO zijn we aan het werk om zo snel mogelijk tot een oplossing te komen. We realiseren ons dat dit weer veel onrust bij iedereen oplevert. Dan vinden we erg vervelend. Het is in ieders belang om tot een goed systeem te komen.

Er zijn in Nederland enkele grote emissiebronnen, zoals de staalindustrie, vliegvelden en intensieve veehouderijen in andere provincies. Waarom wordt daar niet ingegrepen?

- Ook daar worden maatregelen getroffen die bij moeten dragen aan vermindering van de stikstofemissie in Nederland. Andere overheden, zoals ministerie van I&W en LNV zijn daar mee bezig.

Overige vragen

Wat zijn landschapsgronden?

- Volgens de regering doet de scheiding tussen natuur- en landbouwgrond niet altijd recht aan de weerbarstige situatie waar boeren vaak mee te maken hebben. De scheiding tussen natuur en landbouw is vaak helemaal niet zo scherp te maken. Sterker nog, soms willen boeren dat zelf ook helemaal niet. Met landschapsgronden wordt een tussenvorm gecreëerd voor landbouw en natuurbeheer. Het is nog niet bekend wat het rijk met deze gronden gaat doen en welke voorwaarden hieraan gekoppeld worden. Voor met name de transformatie van veehouderijen naast N2000 gebieden biedt dit mogelijk wel perspectief.